

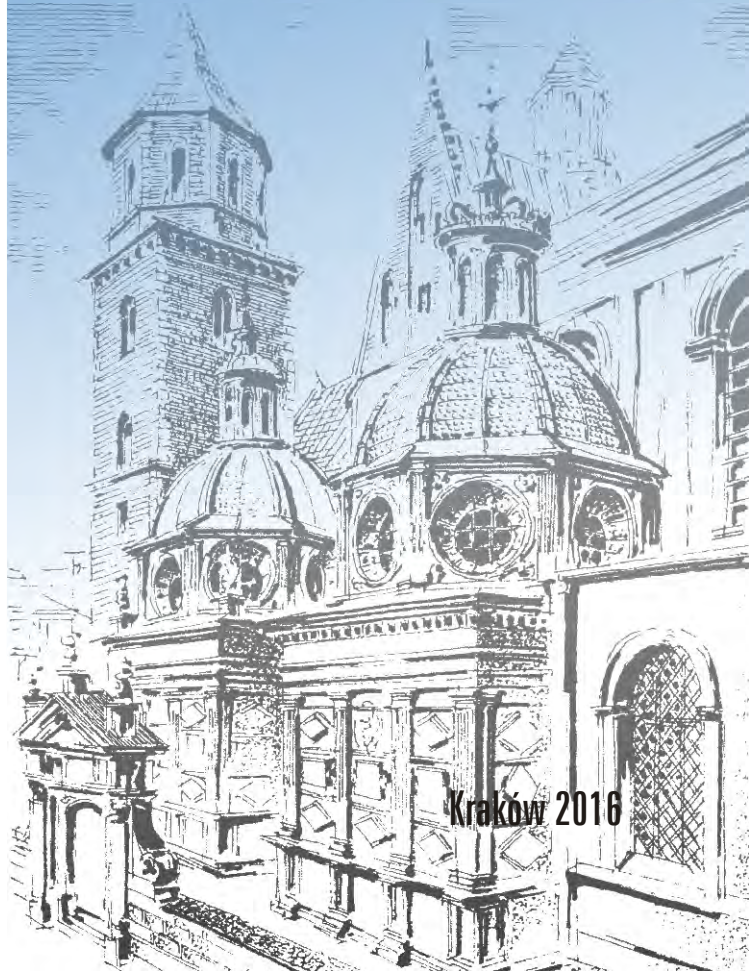
URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE
STATISTICAL OFFICE IN KRAKÓW

KRAKÓW 2016

- centrum kultury i turystyki

KRAKÓW 2016 - centre of culture and tourism

Kraków 2016

Uwaga.

W publikacji, ze względu na jej charakter, pominięto lub uproszczono wyjaśnienia, szczegółowe uwagi notki dotyczące metodologii, źródeł informacji itp., zamieszczane w innych publikacjach US.

Note.

Due to the character of this publication, detailed comments and notes concerning the methodology, sources of information etc., were omitted and were placed in other SO publications.

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item "total".

Niektóre dane za 2015 r. mają charakter wstępny i mogą ulec zmianie w następnych opracowaniach US.
Some data for 2015 have a preliminary character and may change in subsequent SO elaborations.

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE
STATISTICAL OFFICE IN KRAKÓW

Kraków 2016 -
centrum kultury i turystyki
Kraków 2016 -
centre of culture and tourism

KRAKÓW 2016

Urząd Statystyczny w Krakowie

Statistical Office in Kraków

ul. Kazimierza Wyki 3

31-223 Kraków

tel. 12 41 56 011, fax. 12 36 10 191

e-mail: sekretariat@stat.gov.pl

Autorzy opracowania

Authors of elaboration

Aneta Stachańczyk

Jadwiga Tutaj

Anna Dziedzic

pod kierunkiem

supervised by

Agnieszki Chochorowskiej

Skład komputerowy i wykresy

Typesetting and graphs

Jadwiga Tutaj

Tłumaczenie

Translation

Anna Dziedzic

Projekt okładki

Cover design

Mikołaj Karklissyjski

Zdjęcia

Pictures

Mikołaj Karklissyjski, Aneta Stachańczyk

ISBN 978-83-7403-252-0

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

***When publishing SO data
please indicate source***

Publikacja dostępna w Internecie

Publication available on the Internet

<http://krakow.stat.gov.pl>

Szanowni Państwo,

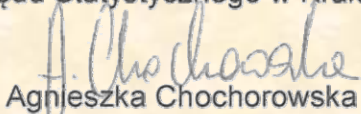
Z prawdziwą przyjemnością przekazuję Państwu publikację „Kraków 2016 - centrum kultury i turystyki”, która przedstawia w ujęciu statystycznym nasze miasto jako nowoczesne centrum naukowe, biznesowe, turystyczne oraz pielgrzymkowe.

Opracowanie zawiera ważniejsze dane i wskaźniki charakteryzujące krakowskie instytucje kulturalne: muzea, galerie sztuki, teatry, kina i biblioteki publiczne. Prezentuje istniejącą bazę noclegową turystyki zarówno w 2015 r. jak i w przekroju czasowym na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Publikacja nawiązuje do historii Krakowa i jego zabytków, m.in. do najstarszej polskiej uczelni - Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak również do mających się odbyć w Krakowie w dniach 26-31 lipca br. Światowych Dni Młodzieży.

Miasto, ze swym zabytkowym kompleksem urbanistycznym i pamiątkami historycznymi, oferuje odwiedzającym wiele spektakli i imprez kulturalnych, a także stwarza warunki do organizowania spotkań o charakterze naukowym bądź biznesowym.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie zachęci Państwa do bliższego poznania naszego miasta i regionu.

p.o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Chochorowska

Kraków, lipiec 2016 r.

Ladies and Gentlemen,

We are very pleased to present you the publication "Kraków 2016 - centre of culture and tourism", which portrays our city in statistical terms as a modern scientific, business, tourist and pilgrimage centre.

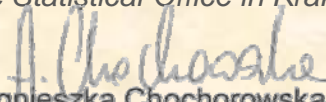
This elaboration includes major data and indices characterising Cracovian cultural institutions: museums, art galleries, theatres, cinemas and public libraries. It presents the existing tourist boarding facilities both in 2015 and in retrospection of the last few years.

The publication refers to the history of Kraków and its monuments, among others to the oldest Polish university - Jagiellonian University as well as to World Youth Day held on July 26-31, 2016 in Kraków.

The city, with its historic urban complex and historical monuments, offers to visitors a number of performances and cultural events, and also creates conditions for scientific or business meetings.

We hope that the present elaboration will encourage you to know better our city and region.

*Acting Director
of the Statistical Office in Kraków*

Agnieszka Chochorowska

Kraków, July 2016

SPIS TREŚCI

	<u>STRONA</u>
Przedmowa	3
Kraków	7-9
Kultura	11
Biblioteki	11-15
Muzea	15-17
Galerie sztuki	19
Teatry i instytucje muzyczne	19-23
Kina	23-25
Imprezy masowe	25-27
Turystyka	29-31
Turystyka biznesowa	33
Turystyka pielgrzymkowa	35-37
Kraków na tle wybranych miast europejskich, będącymi Europejskimi Stolicami Kultury	39-40

CONTENTS

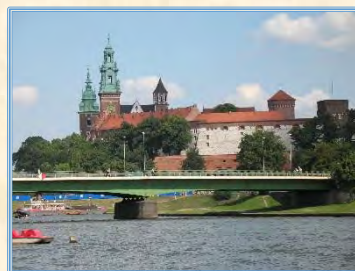
	<u>PAGE</u>
<i>Preface</i>	4
<i>Kraków</i>	8-10
<i>Culture</i>	12
<i>Libraries</i>	12-16
<i>Museums</i>	16-18
<i>Art galleries</i>	20
<i>Theatres and music institutions</i>	20-24
<i>Cinemas</i>	24-26
<i>Mass events</i>	26-28
<i>Tourism</i>	30-32
<i>Business tourism</i>	34
<i>Pilgrimage tourism</i>	36-38
<i>Kraków and selected European cities, being the European Capitals of Culture</i>	39-40

KRAKÓW

miasto położone w południowej części Polski nad rzeką Wisłą, na szlaku głównych tras komunikacyjnych. Do Krakowa można dojechać samochodem (autostrada A4), koleją oraz samolotem. W Balicach obok Krakowa znajduje się drugi pod względem wielkości port lotniczy w kraju o zasięgu międzynarodowym.

- ✓ Kraków to stolica województwa małopolskiego,
- ✓ dawna stolica Polski, miasto koronacyjne oraz nekropolia królów Polski,
- ✓ drugie pod względem liczby mieszkańców miasto w Polsce,
- ✓ jedno z najstarszych miast polskich, mogące pochwalić się bogatą tysiącletnią historią, unikatową architekturą wpisaną w 1978 r. na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO,
- ✓ centrum kultury i sztuki, w 2000 r. wybrany przez Unię Europejską na Europejską Stolicę Kultury,
- ✓ pełni ważną funkcję centrum turystycznego, przyciąga gości bogactwem zabytków architektury, najwyższej klasy pamiątek historycznych oraz ofertą intelektualną i kulturalną. Ze względu na wyjątkowy charakter, klimat i symbolikę, jest miastem licznie odwiedzanym przez turystów zagranicznych,
- ✓ siedziba od ponad tysiąca lat archidiecezji i metropolii krakowskiej obrządku łacińskiego w polskim kościele katolickim,
- ✓ jedno z najstarszych europejskich miast uniwersyteckich. Studiowało tu wielu wybitnych Polaków, m.in. Mikołaj Kopernik (astronom), Stanisław Lem (pisarz), Wisława Szymborska (poetka) i papież Jan Paweł II.

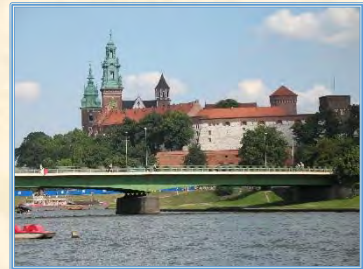
Zamek Królewski na Wawelu

KRAKÓW

a city situated in the southern part of Poland by the Vistula River, on the trail of the main routes. Kraków can be reached by car (A4 highway), train and plane. In Balice near Kraków there is the second largest airport in the country on an international scale.

- ✓ *Kraków is the capital of the Małopolskie voivodship,*
- ✓ *former Polish capital, a city of coronation and the necropolis of Polish kings,*
- ✓ *second in terms of population city in Poland,*

Wawel Royal Castle

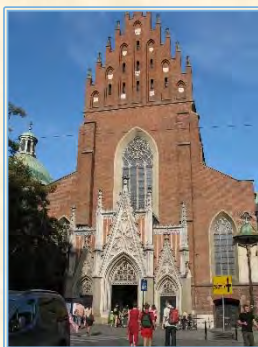
- ✓ *one of the oldest Polish cities, which can boast of a rich thousand-year history, unique architecture, in 1978 inscribed on the UNESCO World Heritage List,*
- ✓ *centre of culture and art, in 2000 chosen by the European Union the European Capital of Culture,*
- ✓ *plays an important function of the tourist centre, attracting visitors with wealth of monuments of architecture, first-class historical monuments and intellectual and cultural offer. Because of the unique character, atmosphere and symbolism, it is a city frequently visited by foreign tourists,*
- ✓ *headquarters for over a thousand years of the Archdiocese of Kraków and the metropolis of the Latin rite in the Polish Catholic Church,*
- ✓ *one of the oldest European university towns. Many distinguished Poles were studying here, among others Nicolaus Copernicus (astronomer), Stanisław Lem (writer), Wisława Szymborska (poet) and pope John Paul II.*

Sukiennice

Kraków postrzegany jest jako:

- perła wśród miast nie tylko polskich, ale i europejskich
- niezwykle pomnik kultury narodowej
- miasto mające duży wkład w tworzenie polskiej myśli kulturalnej i społecznej
- kolebka najcenniejszych zbiorów dzieł sztuki i zabytków kraju i Europy
- symbol polskiej historii, chwały i tradycji
- naukowe i duchowe serce Polski
- miasto wielu kultur i wielu narodowości
- ośrodek akademicki, naukowy
- „drugi Rzym” pod względem dużej liczby kościołów, sanktuariów oraz grobów świętych i błogosławionych
- centrum pielgrzymkowe i religijne
- w religii katolickiej - miasto kultu Miłosierdzia Bożego, święta ustanowionego przez papieża Jana Pawła II

Bazylika Świątej Trójcy
OO. Dominikanów

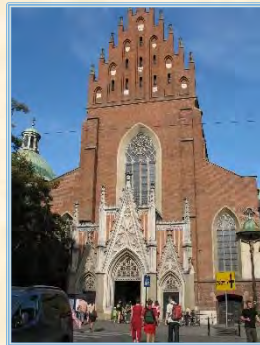
Kościół Mariacki

Cloth Hall

Kraków is perceived as:

- *jewel of cities, not only Polish, but also European*
- *remarkable monument of national culture*
- *city with a large contribution to the Polish cultural and social ideas*
- *cradle of the most valuable collections of works of art and monuments of the country and Europe*
- *symbol of Polish history, glory and tradition*
- *scientific and spiritual heart of Poland*
- *city of many cultures and nationalities*
- *academic, scientific centre*
- *"second Rome" in terms of the large number of churches, sanctuaries and tombs of saints and blessed*
- *centre of pilgrimage and religion*
- *in the Catholic religion - city of worship of the Divine Mercy, feast established by pope John Paul II*

Dominican Basilica of Saint Trinity

St. Mary's Basilica

KULTURA

Rola Krakowa jako centrum kultury rozwijała się i umacniała wraz z rozwojem historycznym miasta. W czasie gdy Kraków pełnił rolę stolicy Polski intensywnie rozwijała się architektura, do miasta przybywali wybitni europejscy malarze, architekci.

Już w XIV wieku powstała najstarsza polska uczelnia wyższa - Uniwersytet Jagielloński, na której w roku akademickim 2014/15 studiowało 42,4 tys. studentów, w tym 1,8 tys. cudzoziemców. W Krakowie mieści się również najstarsza polska uczelnia artystyczna z 200-letnią tradycją - Akademia Sztuk Pięknych im. J. Matejki.

W Krakowie znajduje się drugi najstarszy teatr w kraju - Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej (założony w 1781 r.) oraz najstarsze muzeum - Muzeum Książąt Czartoryskich. Kraków był pierwszym miastem w Polsce, w którym zademonstrowano w 1896 r. „żywy obraz” czyli aparat projekcyjny braci Lumière, co dało początki kinematografii.

BIBLIOTEKI

***Biblioteka Jagiellońska** jest najstarszą polską księżnicą, mającą status biblioteki narodowej. W swoich zbiorach, których posiada ponad 5 mln woluminów, znajdują się bezcenne manuskrypty i starodruki, m.in. rękopis DE REVOLUTIONIBUS Mikołaja Kopernika, piętnastowieczny zapis BOGURODZICY.*

Obecnie w Krakowie (według stanu w końcu 2015 r.) działały 64 biblioteki i filie publiczne oraz 9 punktów bibliotecznych. Na jedną placówkę biblioteczną (biblioteki, filie i punkty biblioteczne) przypadało 10,4 tys. mieszkańców miasta.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące biblioteki publiczne

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015
	na 1000 ludności	
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w wol.	2379	2308
Czytelnicy	278	287
Wypożyczenia księgozbioru w wol.	4050	3385

CULTURE

Role of Kraków as the centre of culture developed and strengthened along with the historic evolution of the city. When Kraków played a role of the capital of Poland the architecture was developing intensively, notable European painters, architects were coming to the city.

Already in fourteenth century the oldest Polish university - Jagiellonian University - was founded, where in the 2014/15 academic year 42.4 thousand students were studying, of which 1.8 thousand foreigners. In Kraków there is also located the oldest artistic university in Poland with two hundred years tradition - Jan Matejko Academy of Fine Arts.

In Kraków there is the second oldest theatre in the country - The Helena Modrzejewska National Stary Theater (founded in 1781) as well as the oldest museum - Museum of Princes "Czartoryskich". Kraków was the first city in Poland, where in 1896 "motion pictures", that is, the cinematograph of the Lumière brothers was demonstrated, what gave rise to cinematography.

LIBRARIES

The Jagiellonian Library is the oldest Polish national library. It owns over 5 million volumes, of which priceless manuscripts and old printed matter, among others, the manuscript DE REVOLUTIONIBUS written by Nicolaus Copernicus and fifteenth century record of THE MOTHER OF GOD.

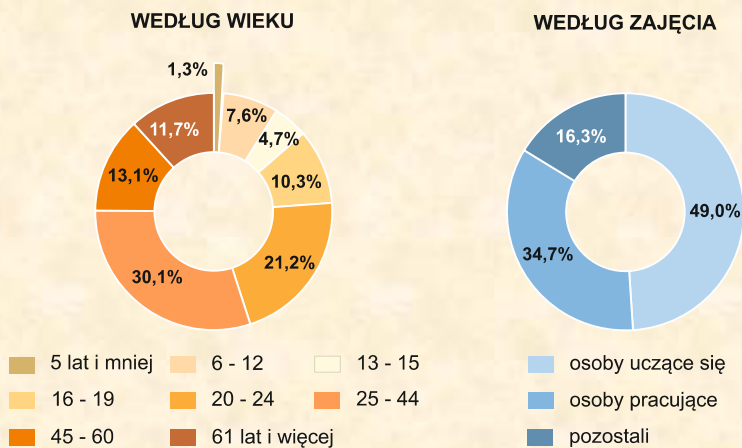
Nowadays in Kraków (as of the end of 2015) there are 64 public libraries including branches as well as 9 library service points. There was 10.4 thousand residents of the city per one library facility (libraries, branches and library service points).

Basic indices characterising public libraries		
SPECIFICATION	2010	2015
	per 1000 population	
Collection (as of 31 XII) in vol.	2379	2308
Borrowers	278	287
Loans of collection in vol.	4050	3385

Księgozbiór bibliotek i filii publicznych według stanu w dniu 31 XII 2015 r. liczył 1756 tys. woluminów. Natomiast czytelników, rozumianych jako użytkowników zarejestrowanych, którzy wypożyczyli na zewnątrz w ciągu 2015 r. przynajmniej jedną pozycję odnotowano 219,2 tys. osób.

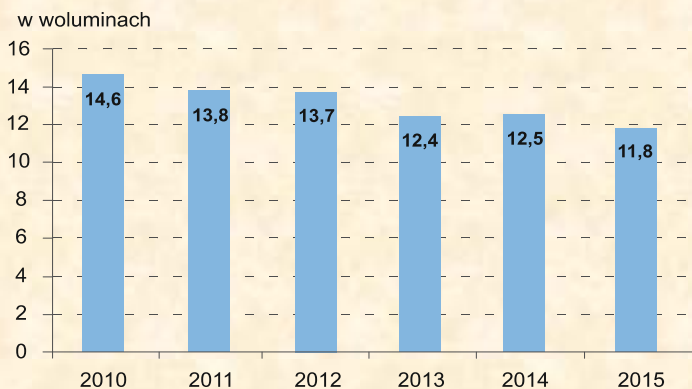
Struktura czytelników bibliotek publicznych^a w 2015 r.

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi.

W ostatnich latach notuje się spadek czytelnictwa w Krakowie w tradycyjnym rozumieniu. Mimo wzrostu liczby czytelników w bibliotekach publicznych (o prawie 9 tys. w porównaniu z rokiem 2010), spadła liczba wypożyczeń (o ponad 485 tys. wol.) i tym samym zmniejszyła się przeciętna liczba przeczytanych książek przez jednego czytelnika (z 14,6 wol. w 2010 r. do 11,8 wol. w 2015 r.).

Wypożyczenia^a księgozbioru bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 czytelnika

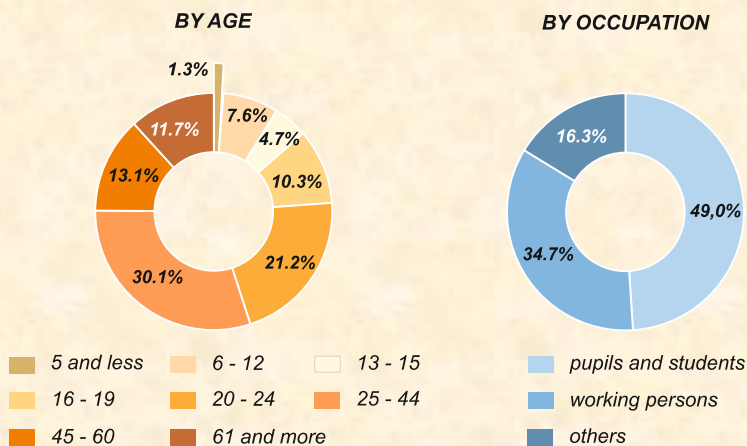

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi; bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

Collection of public libraries and branches as of 31 XII 2015 numbered 1756 thousand volumes. However, 219.2 thousand borrowers were recorded, understood as registered users, who checked out at least one item during 2015.

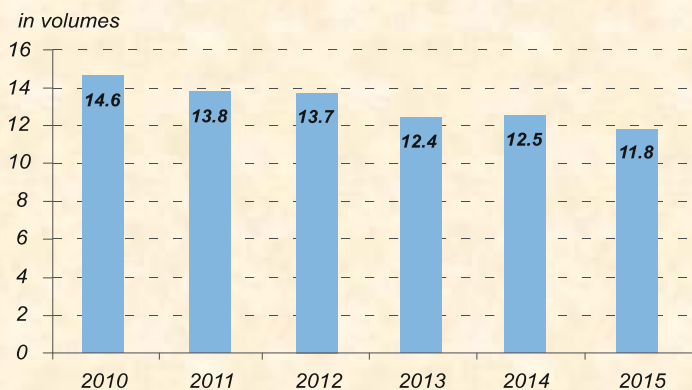
Structure of borrowers of public libraries^a in 2015

^a Including library service points.

In Kraków in recent years readership in traditional meaning has decreased. Despite the increase of the number of borrowers in public libraries (by almost 9 thousand in comparison with the year 2010), the number of loans diminished (by over 485 thousand vol.) and thereby the average number of books read by one borrower decreased (from 14.6 vol. in 2010 to 11.8 vol. in 2015).

Loans^a of collection of public libraries per 1 borrower

^a Including library service points; excluding interlibrary lending.

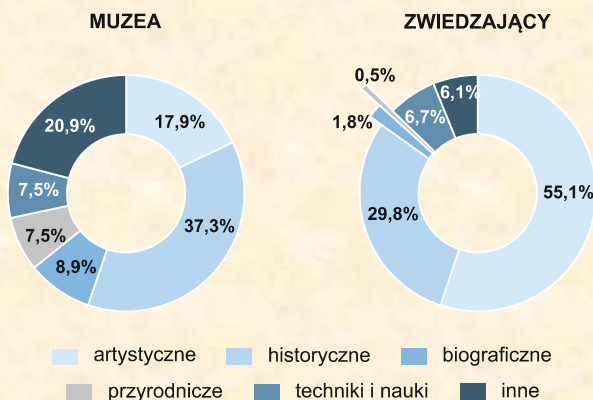

Oprócz bibliotek publicznych w Krakowie działało także 145 bibliotek naukowych (ze stanem księgozbioru 11765 tys. woluminów), 18 bibliotek fachowych, 3 ośrodki INTE, a także 2 biblioteki pedagogiczne i 2 biblioteki towarzystw naukowych.

MUZEA

Pod względem liczby muzeów Kraków zajmuje drugie miejsce wśród miast Polski. W końcu 2015 r. działało na terenie miasta 67 muzeów i oddziałów muzealnych. Łączna liczba krakowskich muzealiów (4163 tys.) stanowiła ponad 1/4 muzealiów ogólnopolskich. Kraków jest jednym z najciekawszych miast europejskich pod względem zbiorów muzealnych, dzięki którym można poznać niezwykle bogatą historię miasta, jak i współczesny obraz Krakowa.

Struktura muzeów i oddziałów muzealnych oraz zwiedzających według rodzajów muzeów w 2015 r. stan w dniu 31 XII

W 2015 r. krakowskie muzea zorganizowały 228 wystaw czasowych, które zwiedziło 4,4 mln osób. Przeciętnie na jedno muzeum przypadało ponad 66 tys. zwiedzających. Spośród ogółu zwiedzających, 861 tys. to zwiedzający w zorganizowanych grupach, a 510 tys. – młodzież szkolna. W ciągu roku 1,2 mln osób zwiedziło muzea bezpłatnie, w tym 123 tys. w „Noc muzeów”.

Najczęściej zwiedzane jest Muzeum Narodowe - placówka o największej w Polsce liczbie kolekcji, stałych galerii, gdzie np. w oddziale w Sukiennicach można podziwiać bogatą ekspozycję dziewiętnastowiecznego polskiego malarstwa i rzeźby, czy w Muzeum Książąt Czartoryskich (perły wśród krakowskich muzeów) chociażby słynny obraz „Dama z gronostajem” Leonarda da Vinci.

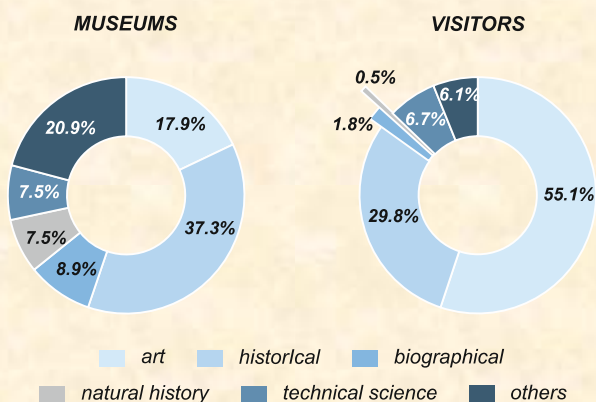

Apart from public libraries in Kraków there were also 145 scientific libraries (with the collection of 11765 thousand volumes), 18 professional libraries, 3 INTE centres as well as 2 pedagogical libraries and 2 libraries of scientific circles.

MUSEUMS

As regards the number of museums Kraków is the second amongst Polish cities. At the end of 2015 there were 67 museums and branches on the city area. Total number of Cracovian museum exhibits (4163 thousand) comprised almost 1/4 of the national museum exhibits. Kraków is one of the most interesting European cities as regards museum collections, what allows to learn about a very rich history of the city, and also about a modern image of Kraków.

**Structure of museums and branches as well as visitors
by type of museums in 2015
as of 31 XII**

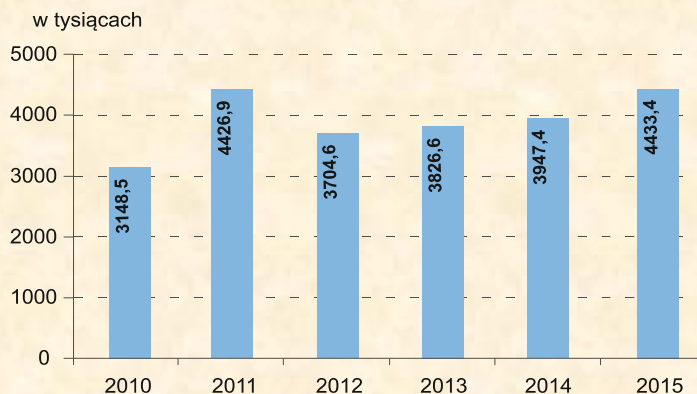

In 2015 Cracovian museums organized 228 temporary exhibitions, visited by 4.4 million persons. On average there was over 66 thousand visitors per museum. From among total visitors, 861 thousand were visitors in organized groups, and 510 thousand – school students. During the year 1.2 million persons visited museums for free, of which 123 thousand at "Night of museums".

National Museum is the most frequently visited - facility with the biggest in Poland number of collections, fixed galleries, where, for example, in the branch at the Cloth Hall you can admire a rich exposition of nineteenth century Polish painting and sculpture, or in the Museum of Princes "Czartoryskich" (a pearl amongst Cracovian museums) for instance a famous painting "Lady with an Ermine" by Leonardo da Vinci.

Zwiedzający muzea i oddziały muzealne

W 2015 r. zwiększyła się w stosunku do 2010 r. zarówno liczba muzeów (o 15), muzealiów (o prawie 789 tys.), jak i zwiedzających (o prawie 1285 tys. osób).

Kraków posiada również ogród zoologiczny i ogród botaniczny.

Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie położony w środku Lasu Wolskiego, rozpoczął działalność w 1929 r. Jest to pierwszy polski zwierzyńiec założony w naturalnym środowisku. W początkowych latach ogród zajmował powierzchnię 1 ha, a kolekcja składała się z 94 ssaków, 98 ptaków i 12 gadów. W końcu 2015 r. na powierzchni 20 ha w ogrodzie można było podziwiać 253 gatunki zwierząt, 1361 zwierząt okazowych (bez bezkręgowców), w tym 507 ptaków, 455 ssaków, 101 gadów. W 2015 r. w ogrodzie urodziły się 83 zwierzęta. Ogród zoologiczny cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Krakowa, jak i turystów. W 2015 r. ogród odwiedziło 355,4 tys. osób, o ponad 90 tys. więcej niż w 2010 r.¹

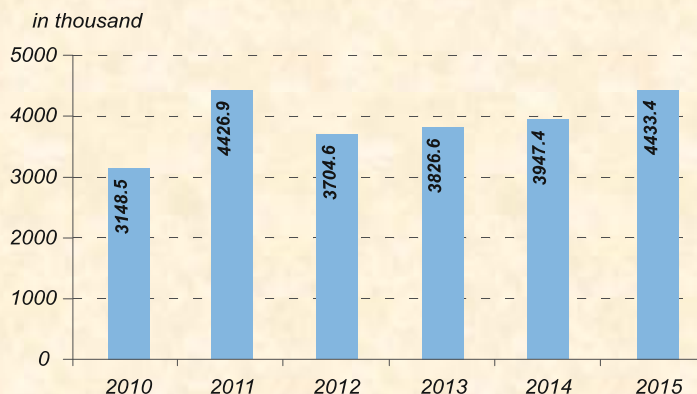
Ogród Botaniczny Uniwersytetu Jagiellońskiego jest najstarszym tego typu ogrodem w Polsce założonym w 1783 r. W końcu 2015 r. zajmował powierzchnię prawie 10 ha, w tym szklarnie - 2,5 tys. m². Na terenie ogrodu zgromadzono 7520 gatunków roślin, w tym ponad połowę (4300) stanowiły okazy szklarniowe. Ogród ze względu na wybitne walory przyrodnicze oraz wartość historyczną został w 1976 r. wpisany do rejestru zabytków Krakowa. Do najbardziej okazałych i najstarszych roślin, jakimi może się pochwalić ogród należą: 230-letni dąb szypułkowy zwany Dębem Jagiellońskim, ponad 200-letnie dwa Derenie Śniadeckiego, czy ponad 150-letnie sagowce. W 2015 r. ogród odwiedziło prawie 79 tys. osób².

¹ Źródło: dane Fundacji - Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie.

² Źródło: dane Ogrodu Botanicznego UJ.

Museums and branches visitors

In 2015 in relation to 2010 the number of museums increased (by 15), and also museum exhibits (by almost 789 thousand) as well as visitors (by almost 1285 thousand persons).

Kraków has got also the zoological garden and the botanical garden.

Urban Zoological Park and Garden in Kraków is located in the middle of Wolski Forest. It began its activities in 1929. This is the first Polish zoo founded in natural environment. At the beginning the garden had 1 ha of area and the collection consisted of 94 mammals, 98 birds and 12 reptiles. At the end of 2015 on the area of 20 ha in the garden one could admire 253 species of animals, 1361 exhibited animals (excluding non-vertebrates), of which 507 birds, 455 mammals, 101 reptiles. In 2015 in the garden 83 animals were born. The zoological garden receives much attention both from residents of Kraków and tourists. In 2015 the garden was visited by 355.4 thousand persons, above 90 thousand more than in 2010.¹

Botanical Garden of the Jagiellonian University is the oldest garden of this type in Poland founded in 1783. At the end of 2015 it occupied the territory of 10 ha, of which greenhouses - 2.5 thousand of square metres. On the area of the garden 7520 plant species were assembled, of which greenhouse species (4300) comprised more than a half. In 1976 the garden was inscribed to the register of monuments of Kraków due to outstanding natural and historical values. The most impressive and oldest plants, of which the garden can boast, include: 230-year-old oak called Jagiellonian Oak, more than 200 years old two Sniadecki dogwoods, or more than 150-year-old cycads. In 2015 the garden was visited by almost 79 thousand persons².

¹ *S o u r c e: data of the Foundation – Urban Zoological Park and Garden in Kraków.*

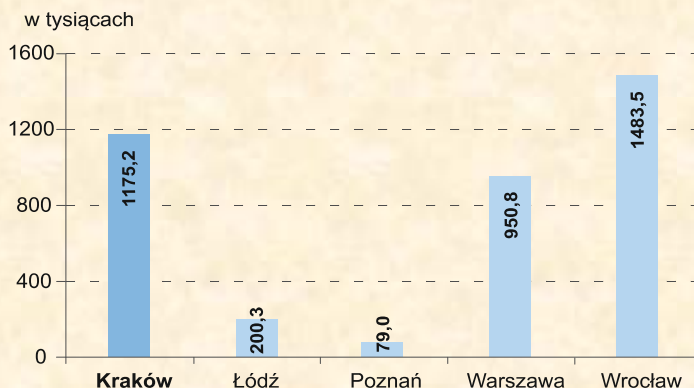
² *S o u r c e: data of the Jagiellonian University Botanical Garden.*

GALERIE SZTUKI

W Krakowie działa najwięcej galerii i salonów sztuki. W końcu 2015 r. działało ich 46, co stanowiło prawie 14% takich obiektów w kraju. Galerie i salony sztuki zorganizowały 497 wystaw oraz 502 ekspozycje, które zwiedziło 1175,2 tys. osób. Liczba zwiedzających krakowskie galerie stanowiła prawie 20% ogółu zwiedzających wystawy w Polsce (drugie miejsce w kraju).

Zwiedzający galerie i salony sztuki w wybranych miastach Polski w 2015 r.

Oprócz prezentacji dzieł sztuki współczesnej, galerie prowadzą różnorodną działalność okołowystawienniczą, tj. imprezy muzyczne, filmowe, konkursy, performance oraz aukcje dzieł sztuki. W 2015 r. krakowskie galerie sztuki zorganizowały 1649 takich imprez, w których wzięło udział 95,5 tys. osób. Ponadto w ramach działalności wydawniczej, tj. publikacji katalogów, informatorów, folderów czy plakatów galerie wydały 867 tytułów w nakładzie 1136,2 tys. egz.

TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE

Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. w Krakowie działalność sceniczną prowadziło 21 teatrów i instytucji muzycznych. Funkcjonowało 10 teatrów dramatycznych, 3 teatry lalkowe, opera, 3 operetki, filharmonia oraz 3 orkiestry i chóry. Kraków zajmuje drugie miejsce po Warszawie pod względem ilości teatrów i instytucji muzycznych.

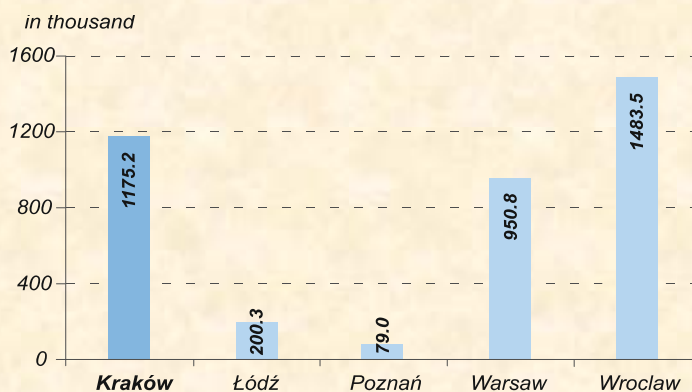
Niektóre krakowskie teatry dzięki niepowtarzalnej grze aktorskiej, wybitnej reżyserii zarówno klasycznych dzieł, jak i awangardowych zyskały uznanie w Polsce i na świecie. Do najstarszych krakowskich teatrów dramatycznych należą Narodowy Teatr Stary im. Heleny Modrzejewskiej oraz Teatr im. Juliusza Słowackiego. Teatry te działają nieprzerwanie od ponad

ART GALLERIES

In Kraków the most showroom art galleries operates - 46 at the end of 2015, what comprised almost 14% of such facilities in the country. They organized 497 exhibitions and 502 expositions, visited by 1175.2 thousand persons. The number of Cracovian gallery visitors comprised almost 20% of total gallery visitors in Poland (second place in the country).

Showroom art gallery visitors in selected cities of Poland in 2015

Apart from presentation of modern art, galleries conduct different activities related to exhibitions, i.e., music, film events, competitions, performance and auctions of art objects. In 2015 Cracovian art galleries organized 1649 such events, in which 95.5 thousand persons participated. Moreover, as part of editorial activity, i.e., publication of catalogues, guides, leaflets or posters galleries published 867 titles in 1136.2 thousand edition.

THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

As of 31 XII 2015 in Kraków 21 theatres and stage institutions conducted activity. 10 dramatic theatres, 3 puppet theatres, opera, 3 operettas, philharmonic hall as well as 3 orchestras and choirs functioned. Kraków is the second after Warsaw as regards the number of theatres and music institutions.

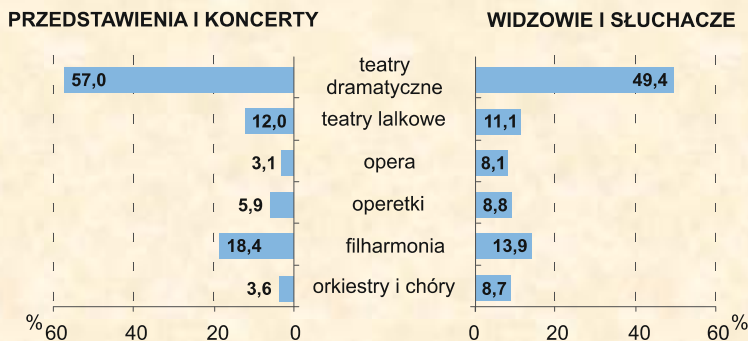
Some Cracovian theatres were acknowledged in Poland and over the world due to unique acting style, outstanding directing of both classic and avant-garde compositions. The Helena Modrzejewska National Stary Theater and Juliusz Słowacki Theatre are included to the oldest Cracovian dramatic theatres. These theatres have acted continually since above two

dwustu lat, a na ich deskach wystawiane były premiery wielu wybitnych twórców, takich jak Stanisław Wyspiański. Z teatrami współpracowali najwybitniejsi polscy twórcy - Tadeusz Kantor, Konrad Swinarski, Andrzej Wajda, Jerzy Jarocki.

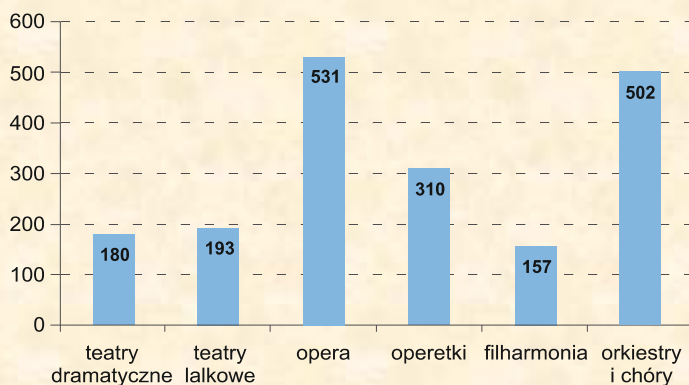
W 2015 r. teatry i instytucje muzyczne zaprezentowały 4,8 tys. przedstawień i koncertów, w których uczestniczyło prawie 1 mln widzów i słuchaczy. Teatry dramatyczne i lalkowe wystawiły 3,3 tys. przedstawień dla 604,7 tys. widzów. W teatrach muzycznych w 434 spektaklach i koncertach uczestniczyło 168,0 tys. widzów, a w filharmonii i orkiestrach 225,8 tys. osób wysłuchało 1055 koncertów.

Struktura przedstawień i koncertów oraz widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych w 2015 r.

Teatry i instytucje muzyczne w 2015 r. zaprezentowały przeciętnie (w przeliczeniu na jedną instytucję) 229 przedstawień i koncertów. Frekwencja na jednym przedstawieniu i koncercie wyniosła 208 osób, przy czym największą liczbę widzów i słuchaczy zgromadziły teatry muzyczne (przeciętnie 387 osób na jednym przedstawieniu).

Przeciętna liczba widzów i słuchaczy na jednym przedstawieniu i koncercie w teatrach i instytucjach muzycznych w 2015 r.

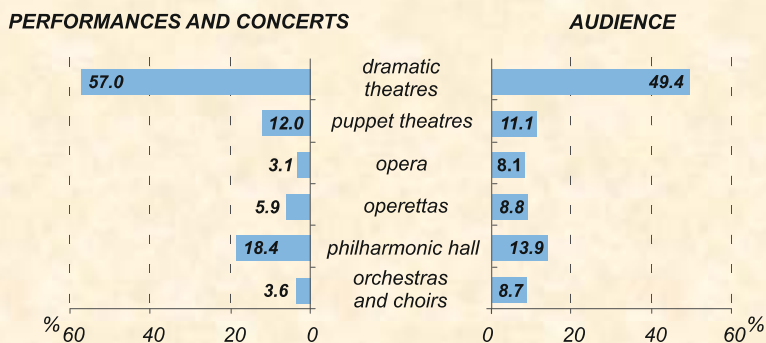

hundred years, on their stages many notable creators had debuted, such as Stanislaw Wyspiański. The greatest Polish creators had cooperated with the theatres - Tadeusz Kantor, Konrad Swinarski, Andrzej Wajda, Jerzy Jarocki.

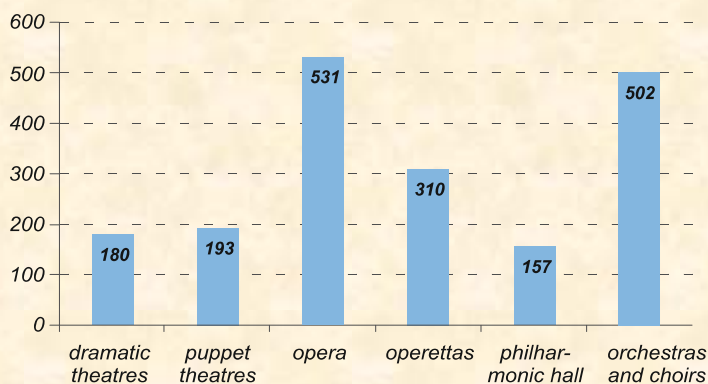
In 2015 theatres and music institutions presented 4.8 thousand performances and concerts, in which almost 1.0 million audience participated. Dramatic and puppet theatres displayed 3.3 thousand performances for 604.7 thousand spectators. In music theatres in 434 shows and concerts 168.0 thousand spectators participated, and in philharmonic halls and orchestras 225.8 thousand persons listened to 1055 concerts.

Structure of performances and concerts as well as audience in theatres and music institutions in 2015

In 2015 theatres and music institutions presented on average (counting per one institution) 229 performances and concerts. The attendance per one performance and concert amounted to 208 persons, while the greatest number of audience was assembled by music theatres (averagely 387 persons at one performance).

Average number of audience at one performance or concert in theatres and music institutions in 2015

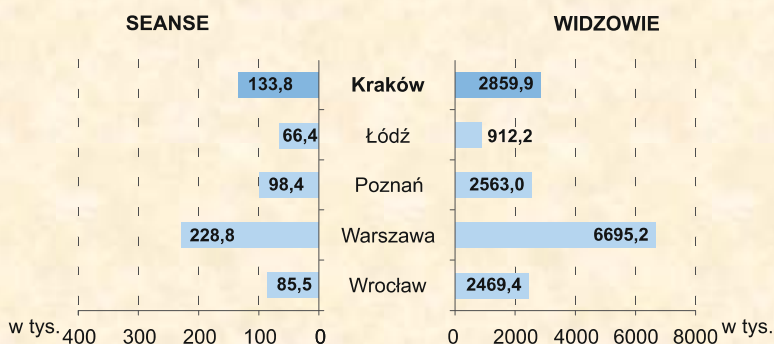
W odniesieniu do roku 2010 w Krakowie przybyło 7 teatrów i instytucji muzycznych, o 697 wzrosła liczba przedstawień i koncertów, a liczba widzów i słuchaczy zwiększyła się o 81,7 tys. Od 2015 r. w Krakowie działa teatr muzyczny Variété.

KINA

Początki kinematografii w Krakowie sięgają roku 1896, kiedy to po raz pierwszy odbył się pokaz „żywego obrazu” (czyli aparatu projekcyjnego braci Lumière) w dawnym Teatrze Miejskim, obecnie Teatrze im. Juliusza Słowackiego. Początkowo filmy wyświetlane były w salach teatralnych lub przystosowanych do tego celu specjalnych salach. Pierwsze stałe kina zaczęto budować na początku XX wieku, np. Edison, Orion, Uciecha, Wanda (obecnie już nie działają). Postęp techniki w kinematografii powodował, iż ciągle powstawały coraz to nowocześniejsze obiekty. Kina od początku swego istnienia cieszyły się dużą popularnością wśród widzów. Obecnie widzowie chętnie odwiedzają zarówno małe kina studyjne, kinoteatry, kina letnie, plenerowe, jak i duże multiplexy.

W końcu 2015 r. w Krakowie działało 14 kin stałych, które zaprezentowały w ciągu roku 133,8 tys. seansów dla 2859,9 tys. widzów. Wśród polskich miast Kraków zajmuje drugie miejsce, po Warszawie, pod względem liczby kin. Kina dysponowały 80 salami projekcyjnymi z 14,7 tys. miejsc na widowni. 9 kin to obiekty przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Seanse i widzowie w kinach stałych w wybranych miastach Polski w 2015 r.

Spośród 133,8 tys. seansów wyświetlonych w krakowskich kinach 13,8% stanowiły filmy polskiej produkcji, 23,1% - filmy europejskie (wyłączając filmy polskie), a 63,1% - filmy z pozostałych krajów (w tym głównie amerykańskie). Natomiast publiczność na seansach filmów polskich stanowiła 14,0% ogółu widzów, filmy europejskie (z wyjątkiem polskich) zgromadziły

In relation to the year 2010 in Kraków the number of theatres and music institutions grew by 7, there were 697 performances and concerts more, the audience increased by 81.7 thousand persons. Since 2015 Krakowski Variété Theatre has operated.

CINEMAS

The origins of cinematography in Kraków dates back to 1896, when for the first time there was a show of “motion pictures”, that is, the cinematograph of the Lumière brothers in the former Municipal Theatre, at present Juliusz Słowacki Theatre. Initially, movies were shown in the theatre halls or adapted for this purpose special halls. The first fixed cinemas were built in the early twentieth century, for example Edison, Orion, Uciecha, Wanda (now do not longer work). Technological progress in the cinematography caused that more and more modern facilities were still emerging. Cinemas from its inception were very popular among viewers. Today viewers willingly visit small studio cinemas, nickelodeons, summer and open-air theaters as well as large multiplexes.

At the end of 2015 in Kraków 14 indoor cinemas operated, which presented during the year 133.8 thousand screenings for 2859.9 thousand audience. Among Polish cities Kraków is the second, after Warsaw, in regard to the number of cinemas. Cinemas have had 80 screens with 14.7 thousand seats. 9 cinemas are facilities adapted for disabled persons.

Screenings and audience in indoor cinemas in selected cities of Poland in 2015

Among 133.8 thousand screenings projected in Cracovian cinemas films of Polish production comprised 13.8%, European films (excluding Polish films) - 23.1%, and films from other countries (of which mainly American ones) - 63.1%. However, the audience on Polish films' screenings comprised 14.0% of total audience, European movies (excluding Polish) assembled

15,3% widzów, a 70,7% obejrzało filmy z pozostałych krajów. Porównując, w 2010 r. filmy polskie stanowiły 13,5% ogółu wyświetlonych filmów, które obejrzało 12,5% ogółu widzów.

Przeciętnie 1 kino (wraz z multipleksami) w 2015 r. wyświetliło 9558 seansów, a jeden seans obejrzało średnio 21 osób. W porównaniu z 2010 r. w Krakowie przybyło 1 nowe kino, wyświetlono o 4,8 tys. seansów więcej, ale liczba widzów zmniejszyła się o 179,2 tys.

IMPREZY MASOWE

W Krakowie w 2015 r. odbyło się 251 imprez masowych, w których wzięło udział 1,8 mln osób. Zorganizowano 84 imprezy artystyczno-rozrywkowe, w tym 53 koncerty, 9 przedstawień i spektakli oraz 167 imprez sportowych. W przedsięwzięciach o charakterze sportowym uczestniczyło ponad 1274 tys. osób, a w imprezach artystyczno-rozrywkowych wzięło udział ponad 475 tys. osób. Średnio jedna impreza skupiła 7,0 tys. osób.

Kraków słynie z organizowanych festiwali, które gromadzą liczną publiczność, m.in. Krakowski Festiwal Filmowy, Festiwal Kultury Żydowskiej, Krakowskie Zaduszki Jazzowe, Międzynarodowy Festiwal Muzyka w Starym Krakowie, Festiwal Teatrów Ulicznych.

Od kilku lat funkcjonuje nowy projekt 6 zmysłów, który obejmuje wydarzenia kulturalne z różnych dziedzin, od muzyki, przez literaturę, po teatr i kino, np. Sacrum Profanum, Festiwal Misteria Paschalna, Off Plus Kamera, Miesiąc Fotografii w Krakowie.

Dużą popularnością wśród mieszkańców i turystów cieszą się Krakowskie Noce, czyli Noc Muzeów, Noc Teatrów, Noc Jazzu, Noc Sakralna - Cracovia Sacra oraz Noc Poezji. Celem tego programu jest bezpłatna prezentacja krakowskich dóbr kulturalnych, która odbywa się w godzinach nocnych.

W 2014 r. oddane zostały do użytku dwa nowe duże obiekty przystosowane do organizowania imprez masowych.

- Tauron Arena Kraków, jedna z najnowocześniejszych hal widowiskowo-sportowych, w której odbywały się m.in. mistrzostwa świata w piłce siatkowej, ręcznej, hokeju na lodzie, czy koncerty światowej sławy artystów muzyki rozrywkowej. W 2015 r. odbyło się w Tauron Arenie 51 imprez, które zgromadziły prawie 500 tys. widzów³.

³ Źródło: dane TAURON Arena Kraków.

15.3% of viewers, and 70.7% saw films from other countries. Comparing, in 2010 Polish films comprised 13.5% of total displayed films, seen by 12.5% of total audience.

On average in 2015 one cinema (including multiplexes) projected 9558 screenings and 21 persons saw one screening. In comparison with 2010 in Kraków 1 new cinema was created, more by 4.8 thousand screenings has been projected, but the number of viewers decreased by 179.2 thousand.

MASS EVENTS

In 2015 in Kraków 251 mass events took place, in which 1.8 million persons participated. 84 artistic and entertainment events were organized, of which 53 concerts, 9 shows and performances as well as 167 sports events. In sports events almost 1274 thousand persons participated, and in artistic and entertainment events above 475 thousand persons participated. On average one event gathered 7.0 thousand persons.

Kraków is famous for its festivals that gather a large audience, among others Kraków Film Festival, the Festival of Jewish Culture, Cracow Jazz All Souls' Day, the International Festival of Music in Old Kraków, Street Theatre Festival.

For few years a new design 6 senses has been introduced, which includes cultural events in various fields, from music to literature, the theatre and cinema, for example Profanum Sacrum Festival, Paschal Mysteries, Off Camera, Month of Photography in Kraków.

Very popular among residents and tourists are Cracovian Nights, i.e., Night of Museums, Theatre Night, Jazz Night, Sacral Night - Cracovia Sacra Night and Night of Poetry. The aim of this program is a free presentation of Kraków's cultural assets, which is held at night.

In 2014 two new large facilities adapted to organizing mass events were completed.

- Tauron Arena Kraków, one of the most modern sports halls, which held, among others, world championships in volleyball, handball, ice hockey and concerts of world-renowned pop music artists. In 2015 in Tauron Arena 51 events were held, which gathered almost 500 thousand viewers³.

³ S o u r c e: data of the TAURON Arena Kraków.

- Centrum Kongresowe ICE Kraków, nowoczesny wielofunkcyjny obiekt spełniający wymogi dla różnego rodzaju konferencji, koncertów, spektakli, wystaw itp. W 2015 r. w ICE Kraków zorganizowano 186 imprez dla prawie 225 tys. uczestników⁴.

Kultura w 2015 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kraków	Łódź	Poznań	Warszawa	Wrocław
Biblioteki publiczne ^a (łącznie z filiami)	73	95	43	262	40
Księgozbiór ^a bibliotek publicznych w tys. wol.	1756,2	1968,3	1609,6	6539,4	1046,0
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych na 1 czytelnika w wol.	11,8	22,2	18,1	14,2	15,6
Muzea i oddziały muzealne ^a	67	22	19	71	27
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	4433,4	585,5	321,3	8558,4	1224,4
Galerie sztuki ^a	46	34	8	42	15
Zwiedzający ^b galerie sztuki w tys.	1175,2	200,3	79,0	950,8	1483,5
Teatry i instytucje muzyczne ^a ...	21	11	9	39	12
Przedstawienia i koncerty w teatrach i instytucjach muzycznych	4800	2405	2673	12411	2556
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych w tys.	998,4	536,6	493,1	3253,2	587,2
Kina stałe ^a	14	6	11	25	8
Miejsca na widowni ^a w kinach stałych	14740	7340	16467	28885	13269
Widzowie w kinach stałych na 1 miejsce	194	124	156	232	186

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju.

⁴ Źródło: dane ICE Centrum Kongresowe.

- ICE Kraków Congress Centre, a modern multi-purpose facility that meets the requirements for all kinds of conferences, concerts, performances, exhibitions, etc. In 2015 ICE Kraków organized 186 events for almost 225 thousand participants⁴.

Culture in 2015

SPECIFICATION	Kraków	Łódź	Poznań	Warsaw	Wroclaw
Public libraries ^a (including branches)	73	95	43	262	40
Public library collections ^a in thousand vol.	1756.2	1968.3	1609.6	6539.4	1046.0
Public library loans (including branches) per borrower in vol.	11.8	22.2	18.1	14.2	15.6
Museum and branches ^a	67	22	19	71	27
Museum and exhibitions visitors in thous.	4433.4	585.5	321.3	8558.4	1224.4
Art galleries ^a	46	34	8	42	15
Art galleries visitors ^b in thousand	1175.2	200.3	79.0	950.8	1483.5
Theatres and music institutions ^a	21	11	9	39	12
Shows and performances in theatres and music institutions	4800	2405	2673	12411	2556
Audience in thousand in theatres and music institutions in thousand	998.4	536.6	493.1	3253.2	587.2
Fixed cinemas ^a	14	6	11	25	8
Seats ^a in fixed cinemas	14740	7340	16467	28885	13269
Audience in fixed cinemas per seat	194	124	156	232	186

a As of 31 XII. *b* In Poland.

⁴ S o u r c e: data of the ICE Kraków Congress Centre.

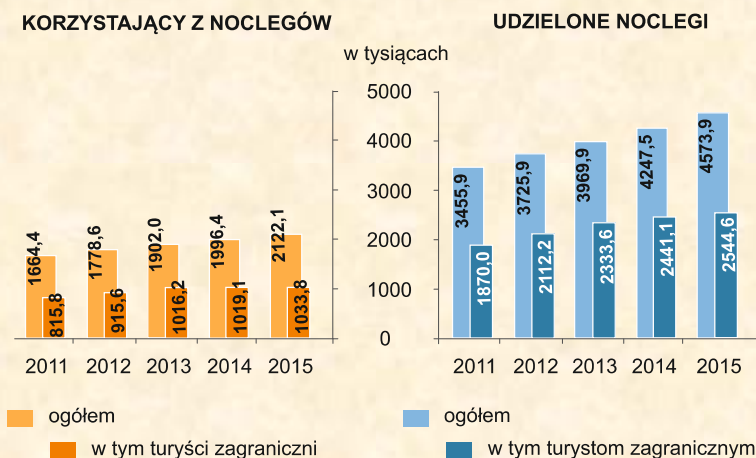
TURYSTYKA

Kraków stanowi centrum turystyczne województwa, przyciąga gości bogactwem zabytków architektury, najwyższej klasy pamiątek historycznych oraz ofertą intelektualną i kulturalną. Ze względu na wyjątkowy charakter, mnogość atrakcji turystycznych i zabytków, Kraków jest miastem licznie odwiedzanym przez turystów zagranicznych.

Według stanu w końcu lipca 2015 r. w mieście było 240 turystycznych obiektów noclegowych (dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych) posiadających 27,6 tys. miejsc noclegowych. Ponad połowę obiektów stanowiły hotele (133 obiekty), które dysponowały 19,1 tys. miejsc noclegowych (9,2 tys. pokoi). Najwyższą, 5-gwiazdkową kategorią oznaczonych było 10 hoteli (2,1 tys. miejsc noclegowych, 1,1 tys. pokoi).

Kraków corocznie odwiedza coraz więcej turystów, w 2015 r. w turystycznych obiektach noclegowych gościło 2122,1 tys. osób, czyli ponad połowa wszystkich turystów korzystających z noclegów w województwie małopolskim. Turystów zagranicznych było 1033,8 tys., a krajowych 1088,3 tys. Łącznie turystom udzielono 4573,9 tys. noclegów, turystom zagranicznym - 2544,6 tys., a turystom krajowym - 2029,3 tys. noclegów.

Korzystający z noclegów i udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych

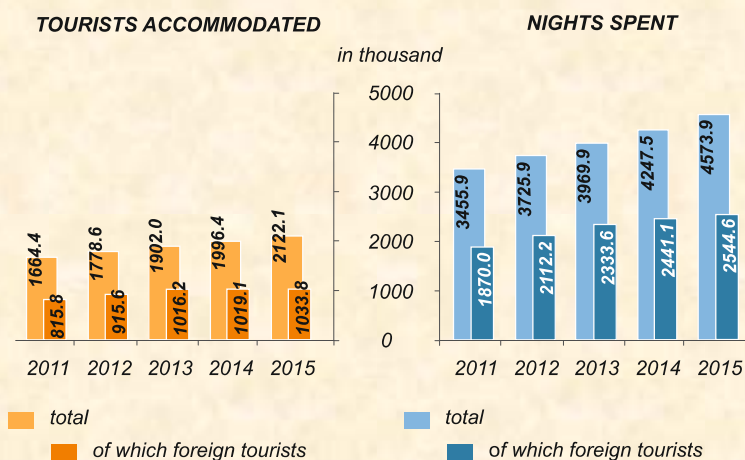
TOURISM

Kraków is a tourist centre of the voivodship, it attracts visitors by wealth of monuments of architecture, first-class historical treasures as well as intellectual and cultural offer. Due to its unique character, the multitude of tourist attractions and monuments, Kraków is a city frequently visited by foreign tourists.

As of the end of July 2015 in the city there was 240 tourist accommodation facilities (with 10 and more bed places) with 27.6 thousand beds. More than half of facilities were hotels (133 objects), which disposed of 19.1 thousand beds (9.2 thousand of rooms). 10 hotels (2.1 thousand beds, 1.1 thousand rooms) were marked by the highest five-star category.

Kraków is annually visited by more and more tourists. In 2015 in tourist facilities 2122.1 thousand people were accommodated, that is more than half of all tourists accommodated in Małopolskie voivodship. There were 1033.8 thousand foreign tourists and 1088.3 thousand domestic tourists. In total tourists were granted 4573.9 thousand overnight stays, foreign tourists - 2544.6 thousand, and domestic tourists - 2029.3 thousand overnight stays.

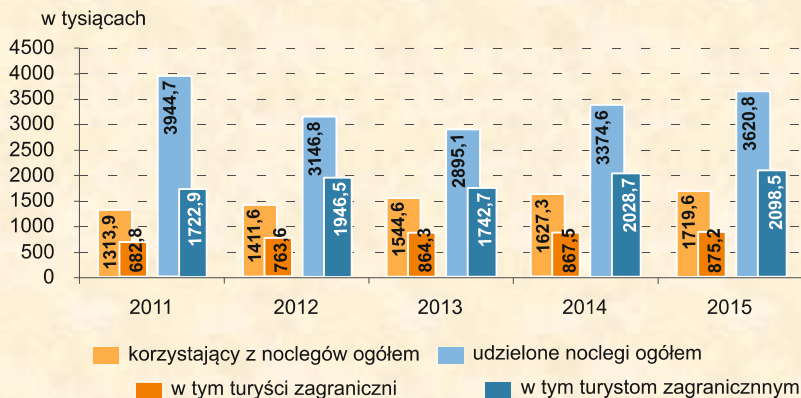
Tourists accommodated and nights spent in tourist accommodation facilities

Ponad 80% turystów, którzy w 2015 r. odwiedzili Kraków, zatrzymało się w hotelach. Turyści mogli wybierać wśród 10 hoteli 5-gwiazdkowych, 29 obiektów 4-gwiazdkowych, 72 hoteli 3-gwiazdkowych, czy 22 obiektów o niższym standardzie.

Hotele

Wśród największych miast Polski Kraków jest drugim (za Warszawą) najliczniej odwiedzanym miastem przez turystów.

Baza noclegowa turystyki^a w 2015 r.

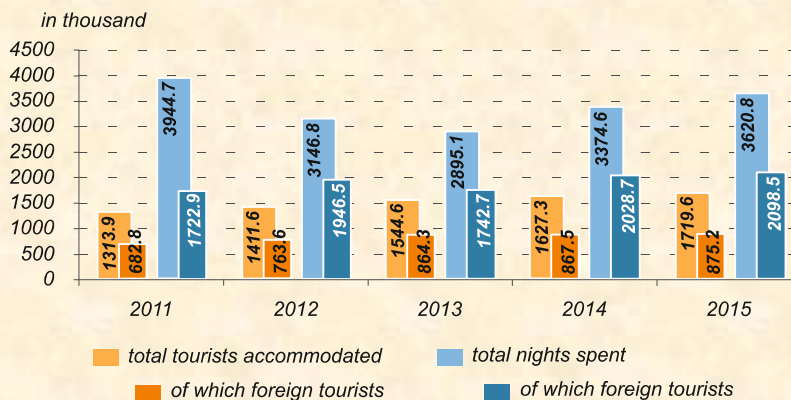
WYSZCZEGÓLNIENIE	Kraków	Łódź	Poznań	Warszawa	Wrocław
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	27581	6974	8857	26651	11007
w tym w hotelach	19079	4906	6612	22281	8558
Korzystający z noclegów w tys.	2122,1	559,6	819,7	3011,2	1040,0
w tym w hotelach	1719,6	460,1	617,1	2699,7	897,2
w tym turyści zagraniczni	1033,8	133,0	190,9	1156,5	292,0
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	50,8	35,9	40,8	54,6	45,9
w tym w hotelach	55,0	39,0	40,8	56,9	47,8

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

More than 80% of tourists, who visited Kraków in 2015, was staying in hotels. Visitors could choose from among 10 five-star hotels, 29 four-star facilities, 72 three-star hotels and 22 facilities of a lower standard.

Hotels

Among the major Polish cities Kraków is the second (after Warsaw) most-visited city by tourists.

Tourist accommodation establishments^a in 2015

SPECIFICATION	Kraków	Łódź	Poznań	Warsaw	Wrocław
Bed places (as of 31 VII)	27581	6974	8857	26651	11007
of which in hotels	19079	4906	6612	22281	8558
Tourists accommodated in thousand	2122.1	559.6	819.7	3011.2	1040.0
of which in hotels	1719.6	460.1	617.1	2699.7	897.2
of which foreign tourists	1033.8	133.0	190.9	1156.5	292.0
Occupancy rate of bed places in %	50.8	35.9	40.8	54.6	45.9
of which in hotels	55.0	39.0	40.8	56.9	47.8

^a Concerns establishments possessing 10 and more bed places.

TURYSTYKA BIZNESOWA

Rozwijająca się w Krakowie baza kongresowo-targowa sprzyja wzrostowi turystyki biznesowej, czyli różnego rodzaju spotkaniom, kongresom, konferencjom, targom, wystawom itp. Wśród czynników decydujących o wyborze Krakowa na miasto spotkań biznesowych należy wymienić m.in. rozpoznawalność miasta w świecie, popularność w środowiskach naukowych, gospodarczych, administracji publicznej czy działania promocyjne miasta, jako miejsca organizacji spotkań. Mocną stroną Krakowa jest rozbudowana baza noclegowa, liczne obiekty hotelowe o wysokim standardzie, bogata i różnorodna oferta gastronomiczna. Atutem jest również prężnie działający w mieście ośrodek akademicki, naukowy, badawczy.

Według danych⁵ Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego Kraków dysponuje ponad 130 obiektami konferencyjnymi. Do największych nowoczesnych obiektów należą niedawno oddane do użytku Centrum Kongresowe ICE Kraków, Tauron Arena Kraków oraz Międzynarodowe Centrum Targowo-Kongresowe EXPO Kraków. Do dużych obiektów należą również: Auditorium Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego, wielofunkcyjna sala Uniwersytetu Ekonomicznego czy Targi w Krakowie. Imprezy biznesowe mogą być również organizowane w przystosowanych do tego celu stylowych zabytkowych obiektach, salach teatralnych czy koncertowych, jak Opera Krakowska, Filharmonia Krakowska czy Teatr im. Juliusza Słowackiego. Ciekawą ofertą dla spotkań biznesowych prezentują również krakowskie muzea czy obiekty hotelowe.

W 2015 r. w Krakowie (dane instytucji Poland Convention Bureau⁶) odbyło się ponad 5 tys. spotkań biznesowych, prawie 70% z nich stanowiły kongresy i konferencje, po 3% wydarzenia korporacyjne i targi. Spotkania biznesowe zorganizowane w Krakowie stanowiły 15% wszystkich spotkań krajowych. W 2012 r. w mieście miało miejsce ponad 1,8 tys. spotkań, z których prawie połowę stanowiły kongresy i konferencje. Według autorów *Raportu* Kraków coraz mocniej zaznacza się jako miasto konferencyjne, dzięki coraz lepszej i wspólnej działalności marketingowej miasta i obiektów konferencyjnych.

⁵ Opracowanie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego „Kraków. Małopolska Kompendium Spotkań” <https://www.visitmalopolska.pl/Konferencje/Strony/krakow-malopolska-kompendium-spotkan-107.aspx>

⁶ Ogólnopolski raport „Przemysł spotkań i wydarzeń w Polsce 2016 - Poland Meetings and Events Industry Report 2016” http://krakow.pl/aktualnosci/199128,32,komunikat,krakow_miastem_spotkan_biznesowych.html

BUSINESS TOURISM

Growing congress and trade fair base in Kraków promotes the growth of business tourism, or various types of meetings, congresses, conferences, trade fairs, exhibitions, etc. Among the factors determining the choice of Kraków as the city of business meetings should be mentioned, among others, recognition of the city in the world, the popularity in scientific, economic, public administration circles or promotion of the city as a place for meetings. The strength of Kraków consists of expanded accommodation, numerous hotel facilities of a high standard, rich and diverse gastronomic offer. The advantage is also actively working academic, scientific, research centre.

According to data⁵ of the Małopolskie Voivodship Marshal's Office Kraków has more than 130 conference facilities. The largest modern facilities are newly completed ICE Kraków Congress Centre, Tauron Arena Kraków and International Exhibition and Convention Centre EXPO Krakow. Large objects are also the Auditorium Maximum of the Jagiellonian University, multi-purpose hall of the University of Economics and Trade Fair in Kraków. Business events can also be organized in adapted for this purpose stylish historical buildings, theatres and concert halls, such as the Krakow Opera, the Cracow Philharmonic and Juliusz Słowacki Theatre. Cracovian museums and hotel facilities also present an interesting offer for business meetings.

In 2015 in Kraków (data by Poland Convention Bureau⁶ institution) has been held more than 5 thousand business meetings, nearly 70% of them were congresses and conferences, and by 3% corporate events and trade shows. Business meetings organized in Kraków accounted for 15% of all national meetings. In 2012 in the city there was over 1.8 thousand meetings, of which almost half were congresses and conferences. According to the Report's authors, Kraków is increasingly marked as a conference city, thanks to better and better joint marketing activities of the city and conference facilities.

⁵ Publication of the Małopolskie Voivodship Marshal's Office "Kraków. Małopolska Compendium of Meetings" <https://www.visitmalopolska.pl/Konferencje/Strony/krakow-malopolska-kompendium-spotkan-107.aspx>

⁶ National report "Przemysł spotkań i wydarzeń w Polsce 2016 - Poland Meetings and Events Industry Report 2016" http://krakow.pl/aktualnosci/199128,32,komunikat,krakow_miastem_spotkan_biznesowych.html

TURYSTYKA PIELGRZYMKOWA

Kraków często określany jest „drugim Rzymem” ze względu na liczbę kościołów, sanktuariów oraz grobów świętych i błogosławionych. Właśnie te miejsca kultu religijnego wytyczają drogę turystyce religijnej miasta.

Celem pielgrzymek wyznawców katolicyzmu są przede wszystkim sanktuaria jako ośrodki kultu, w których znajdują się m.in. groby i relikwie świętych, cudowne obrazy i figury.

Najliczniej odwiedzanym miejscem przez pielgrzymów wyznania katolickiego jest Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach. Corocznie przybywa tu ok. 1,5 mln osób⁷. Świątynia stanowi światowe centrum kultu Miłosierdzia Bożego.

Bazylika na Skałce jest miejscem kultu męczeństwa św. Stanisława biskupa i patrona Polski. Znajduje się tu również Panteon Narodowy, czyli Krypta Zasłużonych, gdzie spoczywają szczątki wybitnych Polaków. Skałkę odwiedza rocznie ok. 10-12 tys. pielgrzymów⁸.

Bazylika archikatedralna na Wawelu była miejscem koronacji królów polskich. Jest też miejscem pochówku królów, członków rodzin królewskich, biskupów krakowskich, przywódców politycznych. Katedra na Wawelu jest najważniejszym kościołem archidiecezji krakowskiej.

Bazylika Mariacka należy do największych kościołów Krakowa zajmuje drugie miejsce w hierarchii ważności po Bazylice Wawelskiej.

Licznie odwiedzane przez pielgrzymów są także kościoły, w których znajdują się relikwie świętych, np. św. Szymona z Lipnicy w kościele oo. Bernardynów, św. Jacka Odrowąża w bazylice oo. Dominikanów, św. Jana Kantego w kolegiacie św. Anny, św. brata Alberta Chmielowskiego w Sanktuarium Ecce Homo.

Miejscem kultu Maryjnego jest np. kościół oo. Karmelitów na Piasku. Natomiast w cysterskim kościele w Mogile, gdzie znajduje się Sanktuarium Jezusa Ukrzyżowanego, odbywa się kult cudownego krucyfiks.

Dla turystów i pielgrzymów miasto przygotowało specjalne trasy czy szlaki związane z miejscami - symbolami religijnymi, np. szlak ścieżkami Jana Pawła II (którego życie związane było z Krakowem, prowadzi po miejscach szczególnie ważnych dla papieża), krakowski szlak świętych (16 kościołów, w których spoczywają szczątki osób świętych, błogosławionych), trasa św. Stanisława (prowadzi przez miejsca i kościoły związane z życiem i męczeńską śmiercią biskupa krakowskiego).

⁷ Rocznik Statystyczny "Kościoł katolicki w Polsce 1991-2011", Główny Urząd Statystyczny, Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC, Warszawa 2014, str. 229, <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/kosciol-katolicki-w-polsce-1991-2011,12,1.html>

⁸ Patrz przypis nr 7.

PILGRIMAGE TOURISM

Kraków is often referred to "second Rome" because of the number of churches, sanctuaries and tombs of saints and blessed. These are places of religious cult which pave the way for religious tourism in the city.

The aim of the pilgrimage of followers of Catholicism are primarily sanctuaries as places of worship, where there are eg. the tombs and relics of saints, miraculous paintings and statues.

The most frequently visited place of pilgrimage of Catholics is the Divine Mercy Sanctuary Kraków-Łagiewniki. Every year approx. 1.5 million people⁷ come here. Temple is the world centre of worship of God's Mercy.

Basilica on the Rock is a place of worship of the martyrdom of St. Stanislaus bishop and patron of Poland. There is also a National Pantheon, or Crypt of the Meritorious, where the remains of eminent Poles lie in repose. It is visited annually by approx. 10-12 thousand pilgrims⁸.

Archcathedral Basilica on the Wawel Hill was the site of the coronation of Polish kings. It is also a place of burial of kings, members of royal families, Cracovian bishops and political leaders. Cathedral on the Wawel Hill is the most important church of the Archdiocese of Kraków.

St. Mary's Basilica is one of the largest churches in Kraków, and the second in order of importance after the Wawel Basilica.

Frequently visited by pilgrims are also churches, where there are relics of the saints, for example St. Simon of Lipnica in the church of Bernardines, St. Jack Odrowąż in the Dominican basilica, St. John Cantius in the collegiate church of St. Anne, St. brother Albert Chmielowski in the Sanctuary Ecce Homo.

The place of Marian devotion is eg. the Carmelite church in Piasek. However, in the Cistercian church in Mogiła, with the Sanctuary of Jesus Crucified, a worship of the miraculous crucifix has been held.

For tourists and pilgrims, the city has prepared special routes associated with places - religious symbols, eg. trail of paths of John Paul II (whose life was connected with Kraków, leads through places especially important for the pope), Kraków trail of saints (16 churches in which the remains of saints, blessed lie in repose), the route of St. Stanislaus (runs through places and churches associated with the life and martyrdom of the bishop of Kraków).

⁷ *Statistical Yearbook "Catholic Church in Poland 1991-2011", Central Statistical Office, Catholic Church Statistical Institute SAC, Warsaw 2014, p. 229, <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/kosciol-katolicki-w-polsce-1991-2011,12,1.html>*

⁸ *See note No. 7.*

Nowym punktem pielgrzymkowym na mapie Krakowa jest Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się” oraz Sanktuarium św. Jana Pawła II, które ma pełnić rolę centrum pielgrzymkowego dla katolików, jak i wyznawców judaizmu. Zadaniem Centrum Jana Pawła II jest upowszechnianie i rozwijanie dziedzictwa Jana Pawła II, promowanie duchowości, kultury i tradycji związanej z Jego osobą, a także działalność naukowa i edukacyjna oraz pomoc potrzebującym⁹.

W lipcu 2016 r. odbędą się w Krakowie Światowe Dni Młodzieży. Są to spotkania młodych katolików z całego świata z papieżem, organizowane co 2-3 lata, w różnych miejscach na świecie. Spodziewany jest przyjazd do Krakowa ok. 2 mln młodych osób z całego świata.

W Krakowie można dostrzec wielokulturowość i różnorodność religijną, poza dominującą wiarą katolicką, znajdują się także obiekty sakralne prawosławne, protestanckie, żydowskie czy innych wyznań. Odwiedzane są zabytkowe cerkwie np. Greckokatolicka Cerkiew Podwyższenia Krzyża Świętego, Prawosławna Cerkiew Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny, czy kościoły protestanckie, np. Ewangelicko-Augsburski Kościół św. Marcina.

Kraków od wieków zamieszkały był przez ludność żydowską, szczególnie dzielnica Kazimierz - gdzie do dziś można podziwiać zachowane zabytki sakralne, jak synagogi (np. Stara, Remu, Wysoka, Izaaka, Popper, Kupa), czy kirkut dawny cmentarz żydowski. Spotkać tu można liczne wycieczki młodzieży izraelskiej. Kazimierz do dziś pozostaje czynnym miejscem modlitewnym, prężnie działa ortodoksyjna Żydowska Gmina Wyznaniowa, postępową społeczność Beit czy Centrum Społeczności Żydowskiej.

⁹ <http://www.janpawel2.pl/home>

New point of pilgrimage on the map of Kraków is the "Be not afraid!" John Paul II Centre and the John Paul II Sanctuary, which should play a role of a centre of pilgrimage for Catholics and Jews. The task of the John Paul II Centre is to promote and develop the legacy of John Paul II, to promote spirituality, culture and traditions associated with the pope, as well as scientific and educational activities and help for the needy⁹.

World Youth Day will be held in Kraków in July, 2016. These are meetings of young Catholics from around the world with the pope, organized every 2-3 years, in various locations in the world. Approx. 2 million young people are expected to arrive in Kraków from all over the world.

In Kraków you can see multiculturalism and religious diversity, apart from the dominant Catholic faith, there are also Orthodox, Protestant, Jewish or other faiths' religious buildings. Historic churches are visited, eg. Greek Catholic Church of the Exaltation of the Holy Cross, Orthodox Church of the Dormition of the Virgin Mary or the Protestant churches, for example Lutheran Church of St. Martin.

Kraków for centuries has been inhabited by Jews, especially the Kazimierz district - where you can still admire the preserved religious monuments, such as synagogues (eg. Old, Remu, High, Isaac, Popper, Heap) or the old Jewish cemetery. One can also meet here numerous tours of Israeli youth. Kazimierz still remains an active place of prayer, with a very active Orthodox Jewish Community, the progressive community of Beit or the Jewish Community Center.

⁹ <http://www.janpawel2.pl/home>

**Kraków na tle wybranych miast europejskich,
Kraków and selected European cities,**

MIASTA CITIES	Kraków (2000) ^a	Bruksela Brussels (2000)	Essen (2010)	Helsinki (2010)	Kopenhaga Copenhagen (1996)	Lille (2004)	Luksemburg Luxemburg (2007)
Ludność ^b w tys. <i>Population^b in thousand</i>	761^c	1184 ^d	570 ^d	613 ^d	559 ^e	1120 ^f	90 ^g
Liczba bibliotek publicznych ^b <i>Number of public libraries^b</i>	73^c	63 ^h	61 ^d	46 ^h	22 ^f	65 ^f	.
Liczba teatrów ^b <i>Number of theatres^b</i>	21^c	104 ^h	4 ^e	11 ^h	116 ^f	21 ^f	6 ⁱ
Zwiedzający muzea w tys. <i>Visitors of museums in thousand</i>	4433^c	3416 ^h	1991 ^d	1491 ^h	3602 ^f	749 ^f	202 ⁱ
Widzowie w kinach w tys. <i>Audience in cinemas in thousand</i>	2860^c	3753 ^h	925 ^d	1993 ^h	3451 ^f	.	.
Udzielone noclegi turystom ^k w tys. <i>Overnight stays of tourists^k in thousand</i>	4574^c	6271 ^e	1409 ^d	3299 ^e	5622 ^f	2515 ^e	779 ^g
Liczba miejsc noclegowych ^k . <i>Number of bed places^k</i>	27581^c	38298 ^e	8781 ^e	15640 ⁱ	28926 ^f	17764 ^d	3140 ⁱ
Średni pobyt turysty w dniach <i>Average stay of tourist in days</i>	2,2^c	5,3 ^e	2,4 ^e	5,0 ^g	10,2 ^f	2,3 ^f	8,7 ^g

a Rok w nawiasie oznacza, w którym roku dane miasto było Europejską Stolicą Kultury. *b* Stan w dniu 31 XII. *c-i* Dane za rok: *c* - 2015, *a* *The year in brackets means in which year a given city was the European Capital of Culture. b* As of 31 XII. *c-i* Data for year: *c* - 2015, *Ż r ó d ł o*: dane Eurostatu <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> (data dostępu 02.06.2016 r.)
S o u r c e: Eurostat data <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> (date of access 02.06.2016)

będącymi Europejskimi Stolicami Kultury
being the European Capitals of Culture

Madryt <i>Madrid</i> (1992)	Marsylia <i>Marseille</i> (2013)	Porto (2001)	Praga <i>Prague</i> (2000)	Ryga <i>Riga</i> (2014)	Sztokholm <i>Stockholm</i> (1998)	Wilno <i>Vilnius</i> (2009)	Wrocław <i>Wroclaw</i> (2016)
3165 ^d	1046 ^e	218 ^c	1259 ^d	644 ^c	864 ^h	540 ^d	636 ^c
81 ^d	24 ^f	.	78 ^h	31 ^h	44 ^h	27 ^h	40 ^c
52 ^h	19 ^e	15 ^h	82 ^h	6 ^h	49 ^h	16 ^h	12 ^c
9994 ^d	1203 ^e	1702 ^h	3150 ^h	1247 ^h	7806 ^h	772 ^h	1224 ^c
8961 ^d	.	252 ^h	1800 ^h	1673 ^h	3550 ^h	1274 ^h	2469 ^c
17724 ^d	3356 ^e	1815 ^f	12948 ^h	2285 ^e	6903 ^h	1754 ^d	1746 ^c
90373 ^e	29900 ^d	11912 ^f	77972 ^h	13187 ^e	.	10421 ^e	11007 ^c
5,0 ^e	3,0 ^f	7,8 ^f	10,4 ^h	3,5 ^e	8,0 ^h	3,1 ^e	1,7 ^c

d - 2014, *e* - 2013, *f* - 2012, *g* - 2009, *h* - 2011, *i* - 2008. *k* Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
d - 2014, *e* - 2013, *f* - 2012, *g* - 2009, *h* - 2011, *i* - 2008. *k* Concerns facilities with 10 and more bed places.